

..... Imię i nazwisko ucznia
..... Pełna nazwa szkoły
.....

Maksymalna liczba punktów	40
Uzyskana liczba punktów	

**KONKURS HISTORYCZNY
DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ
ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH
ROK SZKOLNY 2023/2024**

ETAP PIERWSZY

Instrukcja dla ucznia

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 60 minut.
2. Zestaw konkursowy zawiera 20 zadań zamkniętych.
3. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. Pamiętaj, że zaznaczenie większej ilości odpowiedzi niż wymagana w poleceniu skutkuje nieprzyznaniem punktów za zadanie.
6. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
7. Nie używaj korektora i długopisu ścieralnego.
8. W nawiasach obok numerów zadań podano maksymalną liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.

POWODZENIA!

Zadanie 1. (1 punkt)

Po zapoznaniu się z fragmentem zamieszczonego tekstu źródłowego zaznacz poprawną odpowiedź.

Chronologia to nauka o mierzeniu czasu. W celu jego uporządkowania historycy podzielili dzieje na różne okresy. Najdłuższy z nich to, którą zapoczątkowuje jakieś ważne wydarzenie, będące podstawą rachuby czasu. Nieco krótsza jest epoka. Jej granice wyznaczają zwykle dwa doniosłe wydarzenia (na początku i końcu). Innymi jednostkami, którymi się posługujemy są tysiąclecie, wiek (stulecie) oraz dekada.

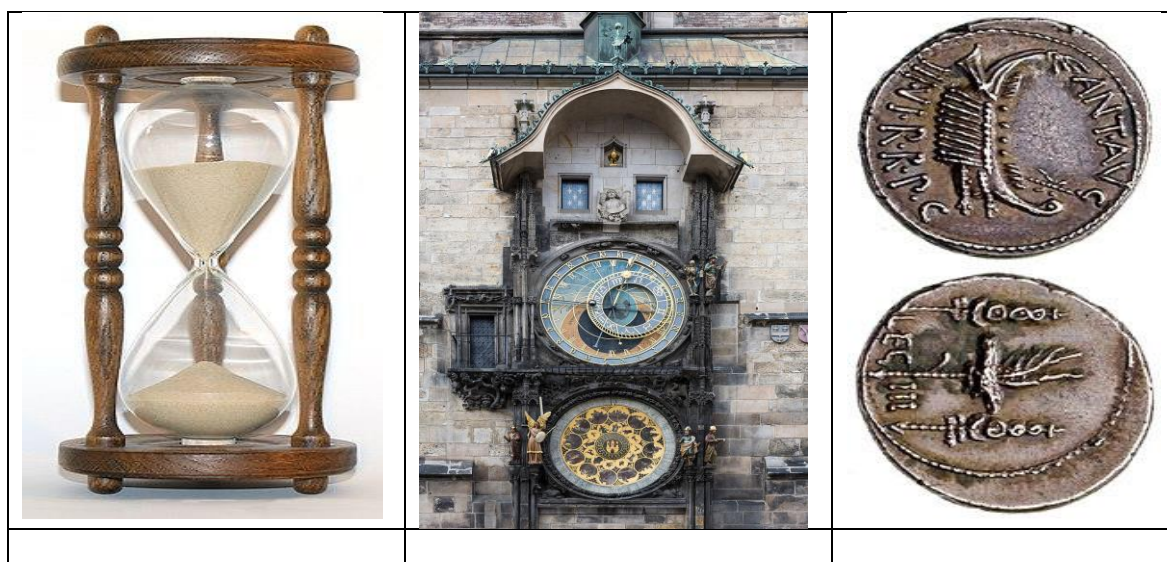
Wykreślonym i pominiętym powyżej elementem rachuby czasu jest:

- a) Millenium
- b) Era
- c) Periodyzacja
- d) Cykl

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 2. (1 punkt)

Wstaw znak X pod ilustracją źródła, które powstało w epoce średniowiecza.

Na podstawie: Domena publiczna

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 3. (2 punkty)

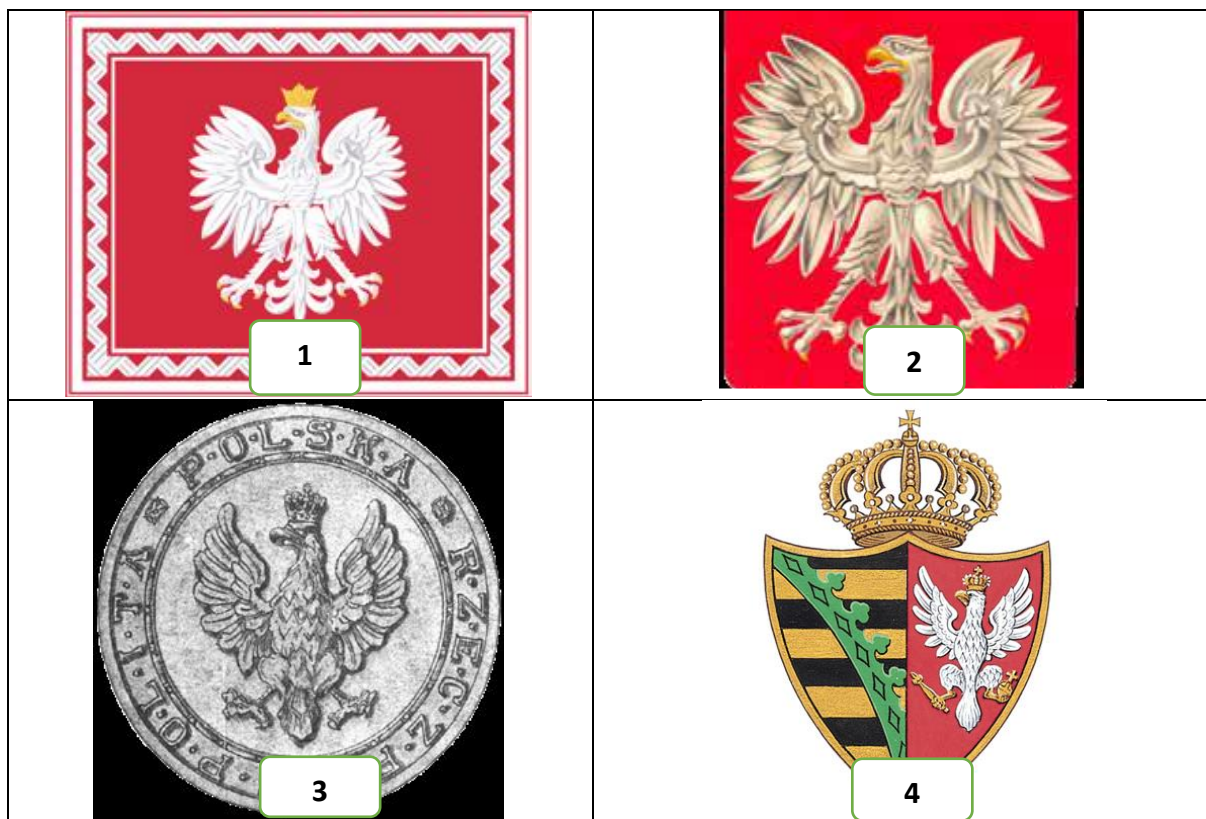
Zaznacz we właściwych kratkach w tabeli dwa sformułowane poprawne zdania (wpisz literę P w kratce obok).

Neolit był epoką historyczną, w czasie której pojawiło się rolnictwo i hodowla zwierząt.	
Między bitwami pod Maratonem a Termopilami upłynęło co najmniej 12 lat.	
Panowanie Gajusza Juliusza Cezara przypadało na wiek poprzedzający narodziny Jezusa Chrystusa.	
Wiek X naszej ery kończy się rokiem kanonizacji św. Wojciecha (999).	

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 4. (2 punkty)

Poniżej przedstawiono polskie symbole narodowe z różnych okresów historycznych. Zaznacz te dwa z nich, które odnoszą się do czasów, gdy nasz kraj znajdował się pod wpływami obcych mocarstw (nie posiadaliśmy suwerenności).

Na podstawie: <https://ipn.gov.pl/download/1/419844/WystawasymbolenarodoweA3S.pdf>, domena publiczna

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 5. (3 punkty)

Zapoznaj się z fragmentami tekstów źródłowych, a następnie dopisz nazwę cywilizacji, której dotyczy. Odpowiedzi wybierz spośród poniższych:

Egipt, Mezopotamia, Izrael, Indie, Chiny

Tekst 1

Najbardziej charakterystyczną cechą układu stosunków społecznych narzuconych przez najeźdźców był system czterech kast, tj. ściśle zamkniętych grup społecznych. Obok uprzywilejowanych kapłanów i wojowników wymieniają źródła jako trzecią kastę rolników, których położenie było dość znośne. Najbardziej upośledzoną grupą społeczną, składającą się głównie z ludności podbitej, byli poddani (...). Pozycję niższą jeszcze od tej grupy społecznej zajmowali niewolnicy, rekrutujący się głównie z jeńców wojennych. System kast formował się wśród walk przez kilka wieków i wycisnął trwałe piętno na całokształcie życia [kraju].

Na podstawie: J. Wolski, Historia powszechna. Starożytność, Warszawa 1994, s. 38

.....

Tekst 2

Składa się z dwóch części, bo dzieli je rzeka, która zwie się (...) Samo miasto pełne jest trzy- i czteropiętrowych domów, a przecięte jest prostymi ulicami, które biegną bądź równoległe do rzeki, bądź też w poprzek niej. (...)

Mur jest puklerzem miasta, ale wewnątrz biegnie jeszcze inny mur, niewiele słabszy od pierwszego, lecz węższy. Był on wzniesiony w środku obu części miasta: w jednej stał pałac królewski w obrębie wielkiego i silnego muru obwodowego, w drugiej była Świątynia Zeusa Belosa [tzn. Marduka] ze spiżowymi bramami. W środku miejsca Świątynnego wybudowana jest masywna wieża a na tej wieży stoi jeszcze jedna wieża, na drugiej znowu trzecia i tak dalej aż do ośmiu wież...

Na podstawie: <https://wielkahistoria.pl/...-najwspanialsze-miasto->

.....

Tekst 3

Budowę świątyni i jej wyposażenie opisuje 1 Księga Królewska Księga Kronik.(...). Dołączane do pierwotnego źródła dodatki podkreślające wspaniałość świątyni sprawiły, że trudno teraz uzgodnić te dwa opisy. Składała się z trzech części: przedsionka (ulam), miejsca świętego (hechal) i miejsca najświętszego (dewir). Budowla miała szerokość 20 łokci, długość 70. Wysokość wynosiła 30 łokci. Drzwi wejściowe były ozdobione pozłoczanymi płaskorzeźbami, wyobrażającymi cherubów i girlandy kwiatów. Podobne płaskorzeźby zdobiły ściany i wejście do miejsca najświętszego, w którym znajdowała się Arka Przymierza, umieszczona pod dwoma pozłoczanymi, wykonanymi z drzewa akacjowego rzeźbami cherubów

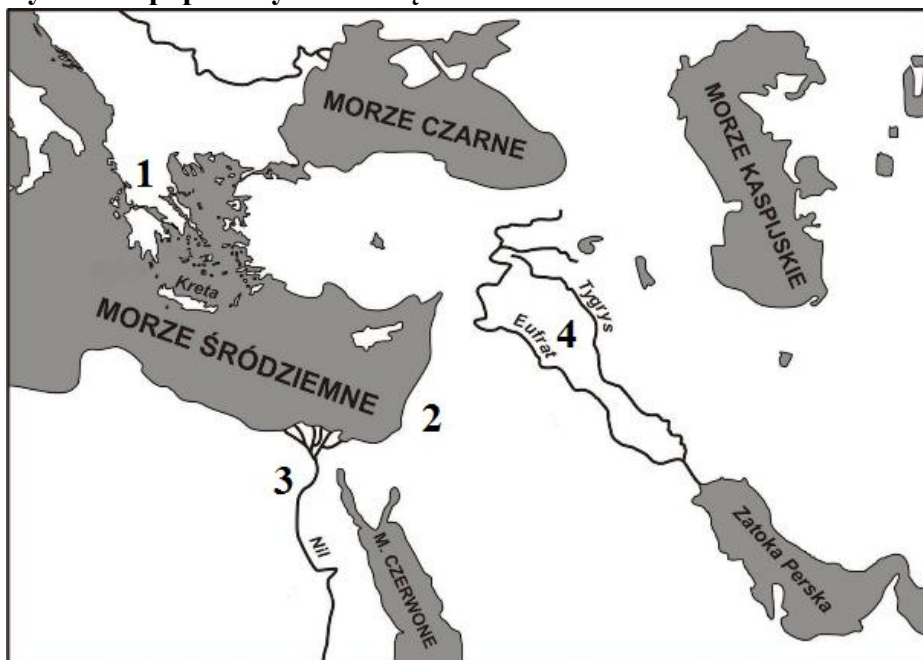
Na podstawie [https://sztetl.org.pl/pl/slownik/...](https://sztetl.org.pl/pl/slownik/)

.....

Liczba punktów
..... /3

Zadanie 6. (2 punkty)

Po obejrzeniu mapy konturowej oraz zamieszczonej pod nią ilustracji wstaw znak x w tabeli przy dwóch poprawnych rozwiązaniach.

Na podstawie: domena publiczna

Kraje tzw. „Żyznego Półksiężycy” oznaczono na mapie cyframi 1, 2, 3.	
Na terenie wskazanym pod numerem 2 rozwinęła się cywilizacja Egiptu.	
Zaprezentowana pod mapą ilustracja odnosi się do cyfry nr 4.	
Na fotografii widnieje władca starożytnej Mezopotamii Hammurabi.	

Liczba punktów

..... /2

Zadanie 7. (2 punkty)

Spośród wymienionych niżej osób wybierz dwie, do których pasują zacytowane biografie. Wpisz odpowiedzi w wyznaczonych miejscach.

Postaci: Leonidas, Aleksander Macedoński, Sokrates, Perykles.

Biogram 1

Wybierany był na urząd stratega aż 14 razy. Wprowadził wynagrodzenie dla obywateli za pełnienie funkcji urzędniczych, z czasem także za udział w zgromadzeniach. Dzięki temu mogli w nich brać udział także obywatele, których do tej pory nie było na to stać ze względu na konieczność wykonywania w tym czasie pracy zarobkowej. Był autorem słów *nikomu, kto jest zdolny służyć ojczyźnie, ubóstwo albo nieznane pochodzenie nie przeszkadza w osiągnięciu zaszczytów*.

.....

Biogram 2

Był królem swojego kraju przez około 10 lat. Wychowywany w surowej dyscyplinie, jak większość jego rodaków, od młodości przysposabiano go do służby wojskowej. Dzięki swojej niezłomnej postawie, jak głosiło powiedzenie, że żołnierz wraca z pola bitwy z *tarczą lub na tarczy*, stał się dla potomności symbolem poświęcenia w obronie ojczyzny.

.....

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 8. (3 punkty)

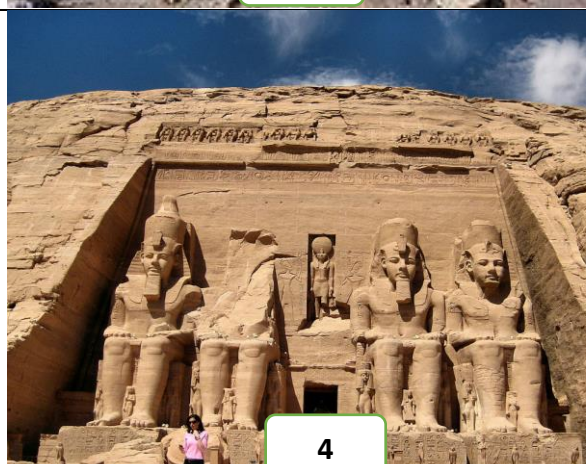
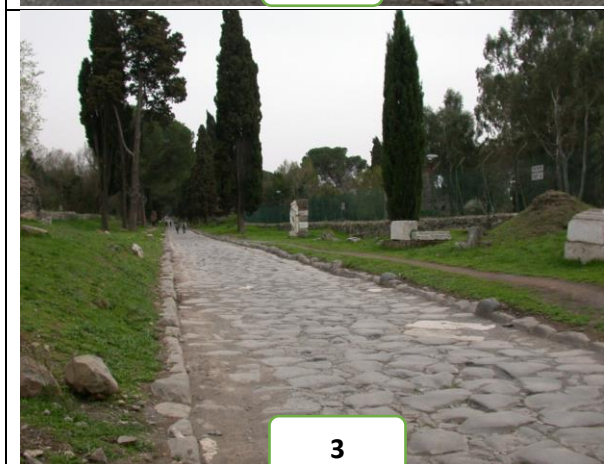
Wykreśl niewłaściwe fragmenty zamieszczonych poniżej zdań, tak aby powstał poprawny tekst. Fragmenty wymagające poprawy zostały podkreślone.

Według tradycji Rzym został założony w 753/776 roku przed naszą erą. W początkowym okresie miastem władało pięciu/siedmiu królów, z których ostatni Tarkwiniusz Pyszny został obalony. Wówczas wprowadzono republikę. Ostatnią formą ustrojową Rzymu było cesarstwo funkcjonujące od czasów Juliusza Cezara/Oktawiana Augusta aż do końca epoki starożytnej, gdy ostatni z władców Romulus Augustulus także został obalony przez wodza plemion barbarzyńskich.

Liczba punktów
..... /3

Zadanie 9. (2 punkty)

Na ilustracjach widnieją cztery obiekty, będące osiągnięciem architektonicznym epoki starożytnej. Zaznacz te dwa z nich, których nie zawdzięczamy Rzymianom.

Na podstawie: domena publiczna

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 10. (2 punkty)

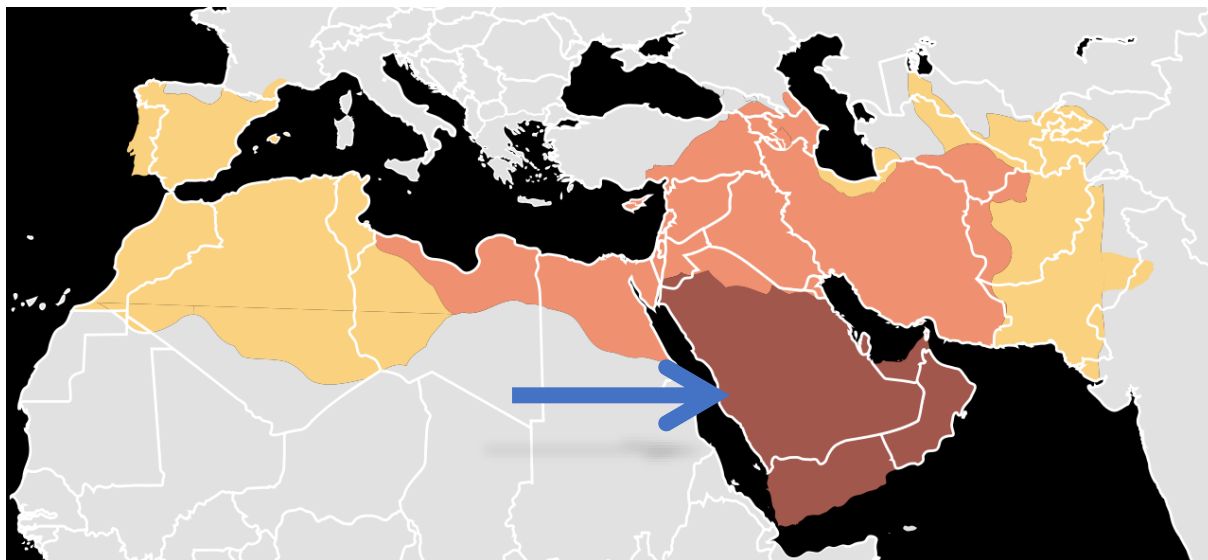
Spośród niżej wymienionych pojęć zakreśl dwa, które nie odnoszą się do początków religii chrześcijańskiej.

Apostołowie	Edykt mediolański	Tora	Mesjasz	Hidżra	Katakumby	Ewangelie
-------------	-------------------	------	---------	--------	-----------	-----------

liczba punktów
..... /2

Zadanie 11. (2 punkty)

Po zapoznaniu się z zamieszczoną mapą zaznacz poprawne odpowiedzi.

Przedstawiony wyżej fragment mapy odnosi się do:

- a) podbojów rzymskich w II wieku.
- b) ekspansji Arabów we wczesnym średniowieczu.
- c) rozpowszechniania chrześcijaństwa w pierwszych wiekach naszej ery.

Strzałką oznaczono:

- a) miejsce klęski Arabów w wojnie z Frankami.
- b) dawną stolicę cesarstwa bizantyjskiego.
- c) Mekkę, która jest kolebką narodzin islamu.

liczba punktów
..... /2

Zadanie 12. (2 punkty)

Przyporządkuj definicję do opisu. Odpowiedzi wybierz spośród poniższych.

Papież, patriarcha, kalif, diakon, Justynian Wielki, Konstantyn Wielki, Sylwester II

- A. W Kościele wschodnim najważniejszy dostojnik, który sprawuje zwierzchnictwo nad biskupami podległego mu terytorium
- B. Ten władca przeszedł do historii jako budowniczy jednej z najstynniejszych świątyń w dziejach – mowa o bazylice Hagia Sophia

liczba punktów
..... /2

Zadanie 13. (2 punkty)

Po obejrzeniu poniższej ryciny średniowiecznej wstaw znak x przy dwóch poprawnych sformułowaniach.

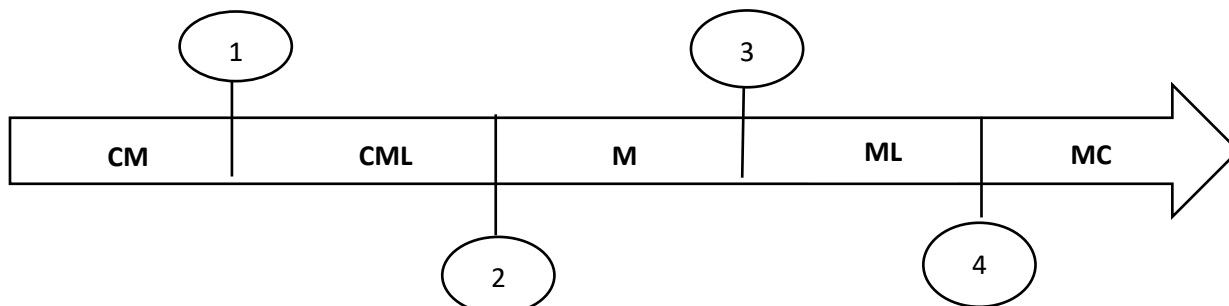
Na podstawie: domena publiczna

Na ilustracji możemy zaobserwować średniowieczny ceremoniał hołdu lennego.	
Przedstawione wydarzenie to uroczyste pasowanie na rycerza.	
Osoba, której uroczyste przypasano miecz nazywana była wcześniej giermkim.	
Ceremonii przewodniczył król, papież lub w ich zastępstwie lokalny biskup opat.	

liczba punktów
..... /2

Zadanie 14. (1 punkt)

Zakreśl cyfrę, która na poniższej osi czasu odpowiada rozpoczęciu pierwszej wyprawy krzyżowej. Chronologię wpisano cyframi rzymskimi.

liczba punktów
..... /1

Zadanie 15. (2 punkty)

Poniżej przedstawiono fragmenty reguły jednego z zakonów średniowiecznej Europy, która została zatwierdzona w 1223 roku (800 lat temu). Po zapoznaniu się z tekstem źródłowym wybierz poprawne odpowiedzi spośród zaproponowanych.

1. W imię Pańskie! Zaczyna się sposób życia braci mniejszych

Reguła i życie braci mniejszych polega na zachowaniu świętej Ewangelii Pana naszego Jezusa Chrystusa przez życie w posłuszeństwie, bez własności i w czystości. Brat (...) przyrzeka posłuszeństwo i uszanowanie papieżowi Honoriuszowi i jego prawnym następcom, i Kościołowi Rzymskiemu. A inni bracia mają obowiązek słuchać brata (...) i jego następców.

4. Bracia nie powinni przyjmować pieniędzy

Nakazuję stanowczo wszystkim braciom, aby żadnym sposobem nie przyjmowali pieniędzy lub rzeczy mających wartość pieniężną osobiście lub przez zastępcę. Jednak o potrzeby chorych i odzież innych braci powinni się starać tylko ministrowie i kustosze - i to z największą troską - za pośrednictwem przyjaciół duchowych, w zależności od miejsc, pór roku i zimnych krajów, jak to uznają za konieczne, zawsze z tym zastrzeżeniem, aby - jak powiedziano - nie przyjmowali pieniędzy lub rzeczy mających wartość pieniężną.

5. Sposób pracy

Ci bracia, którym Pan dał łaskę, że mogą pracować, niech pracują wiernie i pobożnie, tak żeby uniknąć lenistwa, nieprzyjaciela duszy, nie gasili ducha świętej modlitwy i pobożności, któremu powinny służyć wszystkie sprawy doczesne. Jako wynagrodzenie za pracę mogą przyjmować rzeczy potrzebne do utrzymania siebie i swoich braci, z wyjątkiem pieniędzy lub rzeczy mających wartość pieniężną i niech to czynią z pokorą, jak przystoi sługom Bożym i zwolennikom najświętszego ubóstwa.

Na podstawie: <https://www.ofmcap.org/pl>

Zaprezentowana reguła odnosi się do powstania:

- a) jezuitów.
- b) cystersów.
- c) franciszkanów.
- d) benedyktynów.

Powyżej opisano typ zakonu:

- a) rycerskiego.
- b) kontemplacyjnego.
- c) kleryckiego.
- d) żebraczego.

liczba punktów
..... /2

Zadanie 16. (2 punkty)

Ułóż ciąg chronologiczny z przedstawionych niżej informacji z czasów panowania Bolesława Chrobrego.

1. Koronacja pierwszego króla Polski
2. Wyprawa zbrojna do Kijowa
3. Zjazd w Gnieźnie z cesarzem Ottonem III
4. Początek wojen z Henrykiem II
5. Przybycie biskupa Wojciecha z Czech na dwór Bolesława Chrobrego.

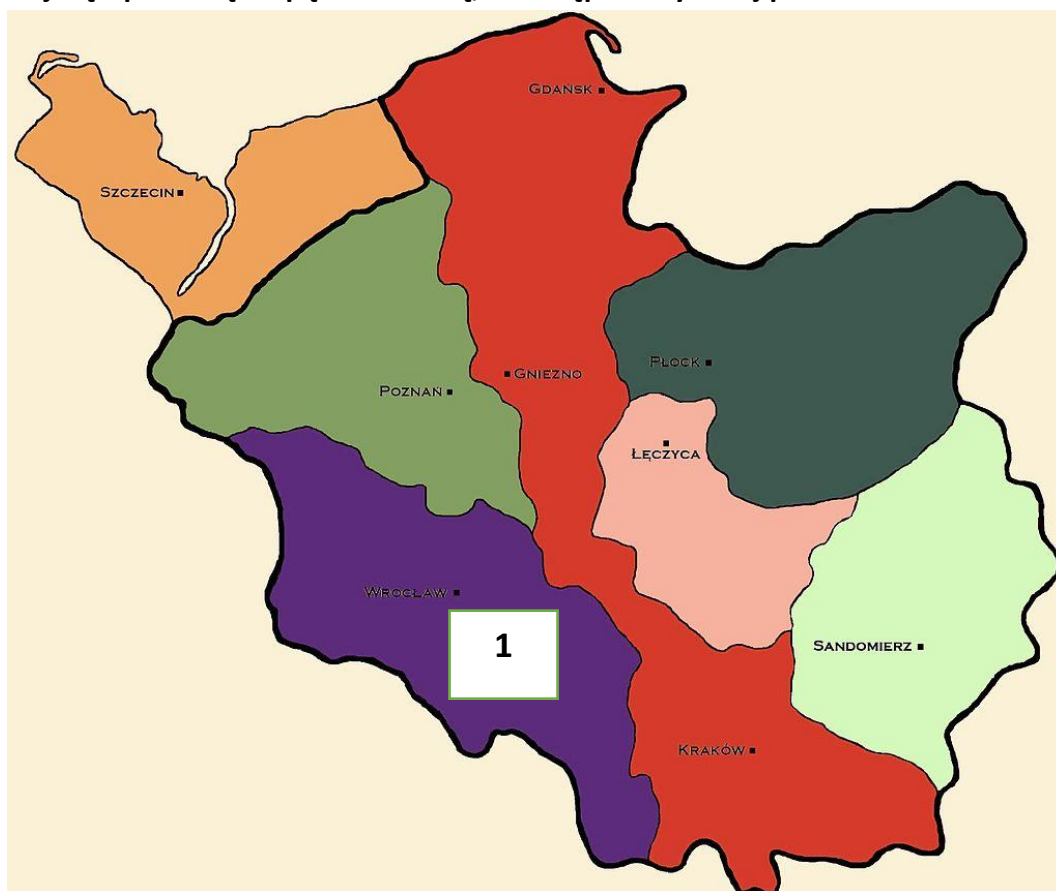
Właściwa kolejność

--	--	--	--	--

liczba punktów
..... /2

Zadanie 17. (2 punkty)

Zapoznaj się z poniższą mapą konturową, a następnie wykonaj polecenia.

Na podstawie: domena publiczna

A. Mapa przedstawia granice Polski z czasów (podkreśl poprawną odpowiedź):

Rozbicia dzielnicowego, Władysława Łokietka, Kazimierza Wielkiego, Jagiellonów

B. Cyfrą 1 oznaczono ziemię będącą we władaniu:

Mieszka Starego, Władysława Wygnańca, Bolesława Kędzierzawego, Władysława Łokietka

liczba punktów

..... /2

Zadanie 18. (2 punkty)

Po obejrzeniu ilustracji zaznacz dwie prawidłowe odpowiedzi.

Opracowanie własne

Obiekt zamieszczony na zdjęciu jest pozostałością murów miejskich z okresu średniowiecza w Lublinie.	
Dolna, wykonana z cegły część budowli, reprezentuje styl architektury romańskiej.	
Jednym z powodów, dla którego powstała ta budowla były najazdy krzyżackie w XIV wieku na Lublin.	
Obiekty tego typu budowano w celach typowo obronnych, o czym świadczą zwieńczenia (blanki) murów.	

liczba punktów

..... /2

Zadanie 19. (2 punkty)

Spośród przedstawionych niżej wizerunków władców Polski, dwóch pochodziło z dynastii Piastów. Postaw znak x w wyznaczonych miejscach pod ich portretami.

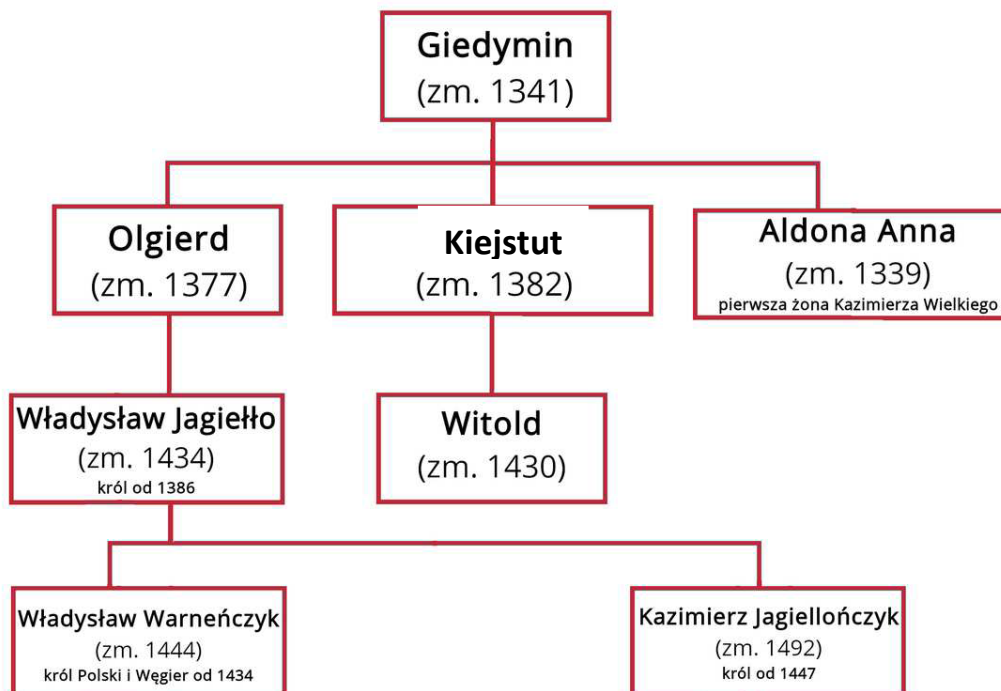

Na podstawie: domena publiczna

liczba punktów
..... /2

Zadanie 20. (3 punkty)

Zapoznaj się z fragmentem drzewa genealogicznego dynastii Jagiellonów i wykonaj polecenia.

Zaznacz trzy prawidłowe odpowiedzi, wpisując znak x obok treści zdania.

Pierwsze związki małżeńskie przedstawicieli dynastii Polski i Litwy miały miejsce za panowania ostatnich Piastów.	
Jeden z przedstawicieli dynastii Jagiellonów zasiadał również jako król na tronie innego państwa.	
Na tronie polskim zasiadało w XIV wieku trzech przedstawicieli dynastii Jagiellonów (spośród ukazanych w wykazie).	
Ojcowie Władysława Jagiełły i Witolda dożyli czasów końca dynastii Piastów na tronie polskim.	
Władysław Warneńczyk i Kazimierz Jagiellończyk sprawowali swoją władzę przed zawarciem pierwszego pokoju toruńskiego z Krzyżakami.	
Kazimierz Jagiellończyk był wnukiem Wielkiego Księcia Litewskiego Giedymina.	

liczba punktów

..... /3

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

KONKURS HISTORYCZNY

DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ

ROK SZKOLNY 2023/2024

ETAP PIERWSZY

Konkurs historyczny, szkoła podstawowa

Numer zadania	Model odpowiedzi	punktacja	Zasady przyznawania punktów
1	Właściwa odpowiedź: B	(0-1)	1 pkt – za zaznaczenie poprawnej odpowiedzi
2	Poprawne zaznaczenie – ilustracja środkowa (druga)	(0-1)	1 pkt – za zaznaczenie poprawnej odpowiedzi
3	Neolit był epoką historyczną, w czasie której pojawiło się rolnictwo i hodowla zwierząt.	(0-2)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie
	Między bitwami pod Maratonem a Termopilami upłynęło co najmniej 12 lat.		
	Panowanie Gajusza Juliusza Cezara przypadło na wiek poprzedzający narodziny Jezusa Chrystusa.		
	Wiek X naszej ery kończy się rokiem kanonizacji św. Wojciecha (999).		
4	Poprawne zaznaczenie: ilustracje nr 2 i 4.	(0-2)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie
5	Tekst 1 Indie Tekst 2 Mezopotamia Tekst 3 Izrael	(0-3)	1 pkt – za każde poprawne wpisanie
6	Kraje tzw. „Żyznego Półksiężyca” oznaczono na mapie cyframi 1, 2, 3.	(0-2)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie
	Na terenie wskazanym pod numerem 2 rozwinęła się cywilizacja Egiptu.		
	Zaprezentowana pod mapą ilustracja odnosi się do cyfry nr 4.		
	Na fotografii widnieje władca starożytnej Mezopotamii Hammurabi.		
7	Biogram 1 Perykles Biogram 2 Leonidas	(0-2)	1 pkt – za każdy poprawny wpis
8	Elementy wykreślone: 776/ pięciu/ Juliusza Cezara	(0-3)	1 pkt – za każde poprawne wykreślenie
9.	Poprawne zaznaczenie: ilustracja nr 2 i 4	(0-2)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie
10	Tora, Hidźra	(0-2)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie

11	Poprawne odpowiedzi: b c	(0-2)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie	
12	Poprawne odpowiedzi: A. Patriarcha B. Justynian Wielki	(0-2)	1 pkt – za poprawne wpisanie każdej z odpowiedzi	
13	Na ilustracji możemy zaobserwować średniowieczny ceremoniał hołdu lennego.	(0-2)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie	
	Przedstawione wydarzenie to uroczyste pasowanie na rycerza.			X
	Osoba, której uroczyste przypasano miecz nazywana była wcześniej giermkim.			X
	Ceremonii przewodniczył król, papież lub w ich zastępstwie lokalny biskup.			
14	Odpowiedź: 4	(0-1)	1 pkt – za poprawne zaznaczenie	
15	Odpowiedzi: c d	(0-2)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie	
16	Właściwa kolejność: 5, 3, 4, 2, 1	(0-2)	2 punkty - za poprawne wykonanie zadania 1 pkt - za zamianę dwóch cyfr	
17	A. Rozbicia dzielnicowego B. Władysława Wygnańca	(0-2)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie	
18	Obiekt zamieszczony na zdjęciu jest pozostałością murów miejskich z okresu średniowiecza w Lublinie.	(0-2)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie	
	Dolna, wykonana z cegły część budowli, reprezentuje styl architektury romańskiej.			
	Jednym z powodów, dla którego powstała ta budowla były najazdy krzyżackie w XIV wieku na Lublin.			
	Obiekty tego typu budowano w celach typowo obronnych, o czym świadczą zwieńczenia (blanki) murów.			X
19		(0-2)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie	
				X

20	Pierwsze związki małżeńskie przedstawicieli dynastii Polski i Litwy miały miejsce za panowania ostatnich Piastów.	X	(0-3)	1 pkt – za każde poprawne zaznaczenie
	Jeden z przedstawicieli dynastii Jagiellonów zasiadał również jako król na tronie innego państwa.	X		
	Na tronie polskim zasiadało w XIV wieku trzech przedstawicieli dynastii Jagiellonów (spośród ukazanych w wykazie).			
	Ojcowie Władysława Jagiełły i Witolda dożyli czasów końca dynastii Piastów na tronie polskim.	X		
	Władysław Warneńczyk i Kazimierz Jagiellończyk sprawowali swoją władzę przed zawarciem pierwszego pokoju toruńskiego z Krzyżakami.			
	Kazimierz Jagiellończyk był wnukiem Wielkiego Księcia Litewskiego Giedymina			
SUMA punktów			40	

Uwagi ogólne.

W treści poleceń wyraźnie wskazano na liczbę odpowiedzi. Przy wyborze więcej niż wymagana ilości rozwiązań nie przyznajemy punktów za zadanie.